

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Евелина Димитрова Стоева – Димитрова

Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

в професионално направление: 3.6. Право (Финансово и данъчно право)

1. Общи данни за конкурса

В конкурса за „професор“, обявен в ДВ, бр. 96/17.11.2023 г. за нуждите на Катедра „Публичноправни науки“ към Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) участва като единствен кандидат доц. д-р Красимир Симеонов Мутафов – доцент по финансово и данъчно право в ПУ „Паисий Хилендарски“.

Със заповед № РД-2181/16.01.2024 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури в посочения по-горе конкурс. На първото заседание на научното жури ми е възложено изготвянето на рецензия относно представените за участие в конкурса документи и наличието на условия за заемането на академичната длъжност „професор“ от подалия документи за участие в конкурса кандидат - доц д-р Красимир Мутафов.

2. Документи, представени за участие в конкурса

Доц. Красимир Мутафов е единственият участник в конкурса и е представил, в електронен формат и на хартиен носител, изискуемите документи по чл. 77, ал.1 от Правилника за развитието на академичния състав на ПУ, приет с решение на Академичния съвет на ПУ на 18.04.2011 г, в редакцията на правилника след измененията от 22.11.2021г, а именно: (1) молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса; (2) автобиография по европейски формат; (3) диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“; (4) диплома за образователна и научна степен „доктор“; (5) свидетелство за академична длъжност „доцент“; (6) списък на научните трудове и копия на публикациите; (7) справка за съответствие с минималните национални изисквания; (8) декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; (9) анотации на материалите по чл. 76. от ПРАСПУ (на български и английски език); (10) самооценка на приносите на български

и английски език; (11) списък на цитиранията; (12) служебна бележка за трудов стаж; (13) документи за учебна работа.

Доц. Мутафов участва в конкурса със следните научни публикации:

1. „Отговорност за чужд данъчен дълг“ (ISBN978-619-138-183-0), второ допълнено и преработено издание, София, 2023 г., издателство „Нова звезда“, с. 236 - монография с научна редакция (доц.д-р Юрий Кучев), която съдържа пълно научно изследване на основен за финансовото (данъчното) право институт – конституирането като данъчен длъжник на трето за същинското данъчно правоотношение, породило данъчното задължение, лице в двете фази на протичане на правоотношенията, в които се проявява юридическата отговорност – материалноправната и процесуалната. Трудът е оригинално съчинение, което не повтаря и не обобщава съществуващо знание в областта на данъчното право, съдържа разгърнато съдържание, библиография и позовавания в текста на други научни трудове.

2. „Специални режими на облагане по реда на ЗДДС“ (ISBN 978-619-163-012-7), монография, издадена въз основа на защитен дисертационен труд със същото заглавие, София, 2013, издателство „Фенея“, с. 163.

3. Статии и студии:

3.1. „Отговорност за чужд данъчен дълг – обща характеристика“, списание „Общество и право“ (ISSN 0204-85-23), бр.2 / 2022г., с. 31-54.

3.2. „Държавата и общините като активни субекти в данъчното право“, списание „Норма“ ISSN 1314-5126 (online print), бр.7/2019г., с. 7-32.

3.3. „Данъчното право в правната система на Република България“, списание „Студия Юрис“ (ISSN 2367-5312), издание на ЮФ на ПУ, бр.1/2021, с. 22-38.

4. За участие в конкурса (по показатели от група Е от таблица 1 към ППЗРАСРБ) са представени:

4.1. „Правосубектност и субекти в данъчното право“ (ISBN – 978-954-8752-32-9), Бургас, 2018 г., издателство „Бряг“, с. 193;

4.2. „Учебник по управление на публичните финанси“ (ISBN – 978-619-202-870-1) за специалност „Публична администрация“ при ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2023 г., Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 226;

4.3. Учебно пособие „Обезпечителните производства по ДОПК“ (ISBN – 978-619-198-184-7), София, 2023 г., издателство „Нова звезда“, с. 214.

3. Не са представени публикации извън проблематиката на конкурса.

3. Кратки биографични данни за доц. Красимир Мутафов

Доц. Мутафов е придобил висше образование - специалност „право”, във висшия институт на МВР-София. Доктор по право от 2011 г. От декември 2006 г. до 30.01.2015г. е последователно асистент и главен асистент в Бургаския свободен университет (БСУ). От 2015 г. е избран за доцент в същия университет. От 01.06.2020г. до настоящия момент заема академичната длъжност „доцент" в Юридическия факултет на ПУ, катедра „Публичноправни науки". Води лекционните курсове по финансово и данъчно право.

4. Изпълнение на наукометричните показатели

От представените за участие в конкурса документи е видно, че доц. д-р Красимир Мутафов е изпълнил условията за заемане на академичната длъжност „професор” по чл. 60 ал. 1 от Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав на РБ, както следва:

(1) притежава образователната и научна степен *доктор* по право (диплома № 0011/25.11.2011 г.);

(2) заемал е академичната длъжност *доцент* в Юридическия факултет на БСУ и на ПУ повече от две академични години (съгласно служебна бележка, издадена от Юридическия факултет на ПУ доц. Мутафов изнася лекции в университета през последните 4 академични години):

(3) представен е публикуван монографичен труд – „Отговорност за чужд данъчен дълг“ (ISBN978-619-138-183-0), второ допълнено и преработено издание, София, 2023 г., издателство „Нова звезда“;

(4) представени за участие в конкурса са и четири други оригинални публикации (книга, 2 студии и 1 статия), които не повтарят представени в конкурса за академичната длъжност *доцент* научни публикации;

(5) отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност *професор* по групи показатели А, В, Г, Д, Е съгласно Таблица 1 на ППЗРАСРБ - 475 наукометрични точки от 450 изискуеми точки, разпределени както следва:

5.1. Показатели от група А (50 от 50 изискуеми наукометрични точки) - защитен дисертационен труд на тема „ Специални режими на облагане по реда на ЗДДС “;

5.2. Показатели от група В (100 от 100 изискуеми наукометрични точки) – представен за участие в конкурса рецензиран, с научна редакция, монографичен труд

5.3. Показатели от група Г (115 от 100 изискуеми наукометрични точки) – публикувана книга въз основа на защитения дисертационен труд; 2 студии и 1 статия в списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове след придобиване на академичната длъжност *доцент*;

5.4. Показатели от група Д (110 от 100 изискуеми наукометрични точки) – 11 цитирания в научни издания, вписани в националния референтен списък на НАЦИД;

5.5. Показатели от група Е (100 от 100 изискуеми наукометрични точки) – доц. Мутафов е представил 2 учебника и 1 учебно помагало.

(б) не е доказано плагиатство по отношение на представените за участие в конкурса научни публикации;

5. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

5.1. Монографията „Отговорност за чужд данъчен дълг“

Представената за участие в конкурса монография - „Отговорност за чужд данъчен дълг“ е в обем от 234 страници (увод, три глави, заключение и библиография). Направени са 299 подлинийни бележки. Библиографията включва 100 библиографски източника. Трудът е посветен на важен, актуален и неизследван в монографичен обем и с качествата на всеобхватно научно изследване въпрос.

В глава първа, озаглавена „Юридическа отговорност - видове“, авторът в контекста на основната си теза, че отговорността за чужд данъчен дълг е вид юридическа отговорност, доколкото се реализира в областта на правото и с правни средства, обобщава общотеоретичните разбирания относно белезите и видовете юридическа отговорност като необходимо встъпление към основната част на изложението си.

В глава втора - „Отговорност за чужд данъчен дълг - обща характеристика, субекти, реализиране“, са разгледани особените белези на отговорността за чуждо данъчно задължение като съдържание на същинските данъчни правоотношения, в сравнителен план със солидарната отговорност, имуществената отчетническа отговорност по ЗДФИ и отговорността за чужд дълг като институт на частното право. Разгледана е процедурата за реализиране на отговорността, в т.ч. по особения процесуален ред на ревизията при особени случаи по чл. 122 и сл. ДОПК.

Глава трета е озаглавена „Видове отговорност за чужд данъчен дълг“. Тази част на труда

изследва основните хипотези на отговорността за чужд данъчен дълг, въведени в българското данъчно законодателство – отговорността на третите лица по чл. 19 ДОПК и по чл. 177 ЗДДС. Изследвани са предпоставките за възникване на отговорността в полемичен стил и с критика към част от съдебната и тълкувателната практика на ВАС. В параграф четвърти на глава трета авторът, надхвърляйки основната си теза за отговорността за чужд данъчен дълг единствено като (самостоятелен) вид юридическа отговорност, я разглежда, каквото смятам е и утвърденото разбиране в доктрината, като институт на данъчното право в по-широкия контекст на усложненията в развитието на учредените и неприключили данъчни правоотношения, които обхващат и солидарната отговорност (начална и последваща).

Заклучението на труда обобщава изводите относно особените белези на отговорността за чужд данъчен дълг и направените в изследването предложения за изменение на действащото данъчно законодателство.

5.2. Приноси (научни и приложни)

Трудът обогатява правната дискусия, изследвайки темата за отговорността за чужд данъчен дълг в позитивноправната ѝ реализация на специфична система от данъчни правни отношения, като самостоятелен вид юридическа отговорност (различен от утвърдените видове). В конституционната теория вече е поставян за научно обсъждане въпросът за евентуалната (нова) функция на държавната власт – финансовата функция, с оглед на особената важност на правоотношенията, които изграждат системата на публичните финанси (Финансов конституционализъм, М. Белов, С., 2015 г.). Формулираните изследователски тези са представени ясно, в полемичен стил, без да бъде нарушена мярата на коректната научна дискусия. Практикоприложната стойност на изследването се състои в обобщената съдебна практика на национални и наднационални юрисдикции в материята на отговорността на данъчно задължените лица, които не са субекти на данъчните правоотношения по причина на тяхната естествена свързаност с обективните предпоставки, които ги пораждаат. Изследваната тема е по актуален въпрос, засягащ данъчноправен институт в системата на гаранциите за погасяване на данъчните задължения, който смятам че тепърва ще получи по-голямо развитие.

5.3. Освен с хабилитационния труд, авторът е представил за участие в конкурса монография, две студии и една статия.

Всички публикации са посветени на основни за данъчноправната наука теми.

Монографията „Специални режими на облагане по реда на ЗДДС“ е издадена въз основа на защитен дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен доктор по право. Трудът е рецензиран от научно жури в състав: проф. д-р Иван Тодоров (научен

ръководител); проф. д-р Любен Караниколов; проф. д-р Емилия Къндева-Спироконова; доц. д-р Юрий Кучев и доц.д-р Манол Станин (данните са от регистъра на академичния състав на НАЦИД), поради което не излагам становище относно дисертабилния характер на темата и качествата на научния анализ, които смятам, че трудът притежава.

В студията „Държавата и общините като активни субекти в данъчното право" авторът разглежда основните за данъчноправната теория въпроси за правосубектността на органите, които упражняват държавновластническите си правомощия като страни в данъчните правоотношения. Изследвани са възникването, материалното съдържание и редът за упражняване на правомощията им като част от приходната администрация в широк смисъл на думата. Разгледани са случаите, при които България, като субект на международното право, сключва международни съглашения, уреждащи данъчни права и задължения на подчинени на нейната юрисдикция лица (физически и юридически), които не създават за тях нови данъчни задължения. България като данъчна юрисдикция е страна по множество СИДДО. Адресати на създадените с тях норми са не самите държави, а обхванатите от тях субекти. В условията на данъчна децентрализация и органи на местното самоуправление и на общинската администрация са субекти на данъчните правоотношения на страната на активнוליгитимирани участници в тях.

Студията „Отговорност за чужд данъчен дълг – обща характеристика" е в темата на монографията, с която доц. Мутафов участва в конкурса, и в синтезиран вид представя тезите на автора, доразвити в монографичния труд. Тезите, изложени в студията са: (1) между отговорността за чужд данъчен дълг и „данъчната субституция" не може да се постави знак на равенство, тъй като субституцията не намира приложение в данъчното право. При реализиране на отговорността не се стига до заместване на данъчния длъжник от трето лице в резултат, на което той да се освободи от своето задължение, а се реализира отделен вид юридическа отговорност, налагана за извършено правонарушение на данъчноправни норми, която не можем да отнесем към никоя от нейните разновидности, познати ни от общата теория на правото – наказателната, административнонаказателната, гражданската и дисциплинарната; (2) като основни характеристики на отговорността са посочени: възникването ѝ винаги и само по силата на закона; санкцията, която се налага на субектите за тяхното неправомерно поведение се изразява в задължението на третото лице да плати чужд данъчен дълг (3) определеният с ревизионния акт данък на третото лице следва да се разглежда само като размер на санкцията, която то трябва да плати в следствие на извършеното от него правонарушение. Това според автора означава, че с ревизионния акт се определя правното основание на отговорността, санкцията, която се налага, както и нейния размер, поради което

ще бъде неправилно да се приеме, че с него се установява дължим данък в класическото му разбиране. (4) в данъчното право е възприето правилото, че отговорността за чужд данъчен дълг е субсидиарна отговорност. Това означава, че третото лице ще я понесе само тогава, когато държавата не е могла да удовлетвори вземането си от истинския данъчен длъжник. Поради тази причина, тя е ограничена до размера и във вида на това, което не е могло да бъде платено и/или събрано от данъчния субект. (5) отговорността за чужд данъчен дълг има функциите на юридическата отговорност-възпитателна, превантивна, притежава и възстановителна. Намирам, че тези оригинални тези на автора се нуждаят от още по-задълбочено научно аргументиране.

В статията си „Данъчното право в правната система на Република България“, доц. Мутафов представя тезата за автономията на данъчното право като самостоятелен правен отрасъл, отделен от финансовото право. Тезите на автора го приобщават към поддръжниците в научната дискусия на разбирането, че данъчното право има специфики, които го отличават и отграничават от останалите публичноправни отрасли като самостоятелен елемент на правната система.

6. Заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, с оглед на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни и приложни приноси, смятам че доц д-р Красимир Мутафов отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност *професор* на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на правилника за неговото прилагане и на Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, поради което препоръчвам на научното жури и на Факултетния съвет на Юридическия факултет на ПУ да изберат *доц д-р Красимир Симеонов Мутафов* на длъжността *професор* по професионално направление 3.6 Право (Финансово и данъчно право).

08.03.2024 г.

Рецензент: